A MUNKA

Megjelenik: Szombaton.
Negyedévre 25.000 K
Postacsekk: 28.744 sz
Apróhirdetések: szavankint 1000 K., a legkisebb hirdetés 10.000 K.

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka" lapvállalat

IV. évfolyam. 30. szám. — ára 3000 K — Salgótarján, 1926. julius hó 24

A szociális magyar.

Irta: BENE LAJOS.

Nagyon sok baj, hiba és fogyatékosság van nálunk, aminek az elintézése, javitása, kiegészitése várja a segitő kezet. De talán egyik sem fontosabb magyar nemzeti szempontból, mint a szociális magyar kiképzése.

Mi minden alapos ok nélkül annyira széttagolódtunk, olyan éles elkülönültségben élünk az egyes társadalmi osztályok és rétegek és annyira öncélulag rendezkedünk be, hogy ez már valóságos nemzeti veszedelmet jelent. A megüresedett lelkek a sulyos gazdasági helyzet nyomása alatt kizökkentek a helyes kerékvágásból, önző irányban haladnak, ahol nem csak magyart, de még felebarátot is ritkán látnak. Ennek pedig az a szomoru következménye, hogy minden osztály, réteg és egyén csak magának kiván élni, másokat meg sem lát. A közérdek egészen háttérbe szorul a legridegebb vak önzés veszi át az uralmat.

Lehet nálunk szenvedés, nyomoruság, fájdalom, könny tengernyi, a megérző szív, a megértő lélek, a segitésre, vagy enyhitésre kész kéz nagyon kevés, alig képes a sok tennivalónak csak egy kis részét is elvégezni. Igy a széttagolt, az erőtlen magyar lassanként senyved, pusztul. Akin még ma lehetne segiteni egy parányi emberséggel, az holnap a pusztulás utjára kényszerül; az a sok jövendő magyar, akiket a szükség és a nyomoruság testben és lélekben satnyává, erőtlenné tesz, akiknek pusztulása bizonyosan látszik, mind megmenthetők volnának, ha a szociális érzés és gondolkozás meg volna bennünk. Az a sok erős munkás kéz, amely becsületes munkája után kenyeret kér és vár, hogy családjának meleg tüzhelyet, megélhetést, megfelelő fejlődést biztositson, akárhányszor tétlenül kesereg, mert esetleg kevés a munkaalkalom, vagy pedig ha van, az sem mindig olyan, amivel a munkás reménységeit valóra válthatná.

Nem jelentkeznek elég számban a szociális magyarok, akik tudatában vannak annak, hogy amikor egy könnyet letörültünk, amikor egy nagyobb kenyeret juttatunk a munkásunknak, akkor saját magunknak is szolgálatott tettünk, mert a jelentkező mosolyban sok biztatás van, a nagyobb darab kenyér után jobb munkát kapunk. Amikor a beteges gyermek gyógyuláshoz jut, a betegség csiráival tömött lakásból egészséges helyet kap a család, a betegágyas asszonyról és családjáról gondoskodás történik, a lelkekben nyomok maradnak vissza, melyekben a jobb jövő csirái szunnyadnak. Amikor az élet ezer és ezerféle baja környékez, huzza az embert; egy megértő lélek, egy melegen érző sziv nagy változásokat idéz elő. Ha az egyes társadalmi osztályok és rétegek nem arra törekszenek, hogy minél jobban elhatárolják magukat, minél nagyobbat markoljanak, egymást lekicsinyelják, hanem inkább a képződött társadalmi szakadékokat áthidalni törekednek, sőt egészen eltüntetni igyekeznek, mindjárt tisztábban látnák a helyzetet: világosan állana előttünk, hogy teljesen egymásra utaltak vagyunk és az egész magyar nemzet minden társadalmi osztálya és rétege, együtt emelkedünk vagy süllyedünk.

Elengedhetetlen szükségképen jelentkezik, hogy a vezetésre hivatottak gondos önvizsgálódást tartsanak s annak alapján szerzett tapasztalatok figyelembe vételével fokozottabb mértékben forditsanak gondot arra, hagy a viselkedésükkel, magatartásukkal, munkásságukkal képezgessék a szociális magyart. Amihelyt sikerül Magyarországon a szociális érzésü magyarokat nagyobb számban látnunk, mulik a fájdalom és a könnyhullatás, a társadalmi megértés nem késik, az együttmunkálkodás biztositva lesz, az egészségesebb gondolkozás előtérbe lép, a magyar őserő kifejléshez jut és az uj ezerévben visszaszerezhetjük mindazt, amit nemtörődömséggel, gondatlansággal, patópáloskodással elveszitettünk.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Dr. Sztranyavszky Sándor vármegyénk főispánjának elnöklete alatt f. hó 15-én. tartott ülést a Kb. Az elnöklő főispán inditványára a közigazgatási bizottság egyhanguan jegyzőkönyvben adott amalörömének kifejezést, amelyet egyik kiváló tagjának Mikszáth Kálmánnak Miskolc tvh. város főispánjává történt kinevezése okozott. Tudomásul szolgált gr. Bethlen István miniszterelnök köszönő válasza a genfi merénylet idején adott felterjesztésre.

Alispáni jelentés. Junius hó 5-én Sátoraljaujhelyen a határmenti utak és hidak fentartása tárgyában az érdekelt vármegyék és a cseh-szlovák köztársaság között értekezlet volt a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium vezetésével. Ezen tárgyalásra a vármegye főjegyzőjét és az államépitészeti hivatal vezetőjét küldöttem ki. A tárgyaláson a már előbbről megkötött szerződésünk kölcsönösen elfogadottnak nyilvánittatott s igy az a két állam által kötendő szerződésnek egyik függeléke gyanánt fog beiktattatni. Bár a kölcsönös diplomáciai tárgyalások még előreláthatólag hosszabb időt fognak igénybe venni, mégis most már remélni lehet, hogy ez a kölcsönösen nagy jelentőségü kérdés végre-valahára megoldást fog nyerni.

Az Ipoly folyó áradása már csökkenőben van ugyan, a sok kárt okozó kiöntések megszünését azonban a folytonos esőzések akadályozzák. A rendkivüli időjárás a megindult aratási munkálatokat is károsan befolyásolja. A munka gyorsabb befejezése érdekében a m. kir. földmivelésügyi miniszter a vasárnapi munkaszünetet augusztus hó 8-áig felfüggesztette.

A m. kir. pénzügyminiszter a törvényhatóságok hiteligényének biztositása érdekében külföldi kölcsön felvételéről tárgyal. Felhivására a törvényhatóság igényét is bejelentettem és pedig a közutak kiépitésére és helyreállitására husz milliárd a Mária Valéria közkórház fejlesztésére tizenkettő milliárd, járási székházak épitésére kettő milliárd, összesen harmincnégy milliárd kölcsönt igényeltem.

A Mária Valéria közkórház szülészeti osztályának épitésére kiirt pályázat lejárt. Beérkezet pályázatok felülvizsgálását most végzi az államépitészeti hivatal. A kórház belosztályán létesülő napozó épitkezési munkálatai folyamatban vannak.

Folyó hó 6-án ünnepélyes keretek között iktatta be Miskolc városa főispáni székébe dr. Mikszáth Kálmánt. A beiktatáson vármegyénk közönsége és tisztikara 22 tagu küldöttséggel vett részt és üdvözölte a főispánt.

Tanfelügyelő jelentése. Valamennyi beérkezett ügydarab elintézést nyert. Junius hó 13.-tól 26.-áig bezárólag, továbbá junius 30-án és julius hó 1-én a kir. tanfelügyelő elnökölt az összes vármegyei polgári iskolai magánvizsgálatokon. Az elmult tanévben 308 tanteremben volt iskolalátogatás. A kir. tanfelügyelőség 22 iskolai ünnepélyen, 7 tanitói gyülésen képviseltette magát és 15-ször volt jelen közmüvelődési ülésen. A nyári szünidőben a tankerület tanitóinak egyrésze részt vesz testnevelési, iparostanonciskolai és népmüvelési tanfolyamokon. F. évi junius hó 20-án vitézzé avattatott Sisák Pál mátraverebélyi áll. isk. igazgató és Vunsch Kálmán jobbágyi-i róm. kath. tanitó. Tanévzáró jelentése végén a kir. tanfelügyelő a vármegyei tanitóság végzett munkájáról teljes elismeréssel nyilatkozik. Dicséretre méltó e munka nemcsak azért, mert a tantermekben a Tanterv nagyszerü célkitüzései érvényesültek, de a tanitóságnak iskolánkivüli munkája is nagyban hozzájárult az állampolgári nevelés sikeres előbbre viteléhez. A mezőgazdasági népesség érdekeit szolgáló iskolák létesitése és fenntartásáról szóló 1926. évi VII-ik t.-c. végrehajtásaképen a helyszinén eljáró küldöttség tagjául Hanzély Gyula közig. bizottsági tag, gazdasági főtanácsos választatott meg

Közlekedésügyek. A budapest—vác—kassai uton a hengerelés 6 km. hosszban elvégezve, ugyancsak Zagyvapálfalva—Salgótarján közötti szakaszon N-kövesd—Galgaguta—Acsa tvh. utépités folyamatban. Zagyvaróna—czered—zabari vic. ut épitésén naponta 300 munkás volt foglalkoztatva.

Adóügy. Kivetett adó 2290000 kor. Főtartozás 3522493 kor. Juniusban befizetés volt 59603 kor. Jelenlegi hátralék maradt 2688290 kor. Fizetési halasztás 16 esetben volt.

Müvészet Tarjánban.

Már megint Tarján?!! Igenis Tarján és most még inkább mint valaha mert falai között a szines kréta és az ecset olyan alkotásai látnak napvilágot. melyek megremegtetik és lelkes érzéssel árasztják el a müvészetért rajongó hiveket.

Ez az időnként bizarrá kirobbanó kis westfáliai szén és acélcentrum egyszer csak kapja magát s a legredésebb anyagi érdekkörből felemelkedik, mint tavaszkeltekor a pacsirta és suhogó szárnyakon repül a müvészet regióiba, hol örökké derült a kék ég és a nap sugarai életre keltik a müvészi vágyakozást.

Ennek a hosszura nyuló völgyben elterült városnak életképessége minden calamitás dacára megcsodálni való, mint organismus. A gyomra mindig éhes és sohasem romlik el, dacára, hogy a környék és a messzebb eső termelő vidék minden növényi és állati productumát ideszállitja és azt mohón fogyasztja el; a szive izgatottan, de egészségesen ver s piros hullámu rhythmusa élettel tölti el testét; idegrendszere bár időnkint szertelen s nem egyszer convulsiokban tör ki, ha megbántják, mégis egészségesen szabályozza a város szétágazó vonagló testét és időnkint fel felrobbanó önkivületi rohamain átesve a boldogság felé vágó organismus szelid, csendes és megelégedett lelkek életét folytatja.

Szép és ragyogó asszonyai azonban a boldogságban való ringatozásaiból felfelrázzák s akkor szól a zene, cseng a pohár, elbujdosik a józanság és a szerelem követeli jogait. Hiába a szén és az acél termelésében megedzett józanság, felkiált az élet és a Gárdonyi „Átkozott józanság"-gal az ajkán esik büvös világába annak a háromszögnek, mely szivbeli megrázkódtatásokon át dominálja a férfit.

Ennek a büvös háromszögnek, melyet asszonyi kezek vontak a városban a csucsa az acélgyár följáróját környező virágos szinpompa tájától leszalad a bányatelep szénszállitó hivatal környékéig és az u. n. cigánysor (Nagy Elemér elnevezése) egyik izléstől uralt lakásáig; harmadik szöge pedig a vasut utca felé ágazó átreformált házban végződik.

Mind e háromszögben egy egy tarjáni női typus uralkodik korlátlanul és a férfi világ ellenállás nélkül hajtja fejét a rózsákból font igában.

Az elbüvölőn barnaszemü, időnkint villámokat szóró magyarba oltott, Szlávia eggyé fonódik asszonyi energiában a Condenhove-Kallergi, Salgótarjánt képviselő jellegzetes Paneuropó-ba, ki viszont erős asszonnyi karját dereka köré fonja az olaszos typust megjelölő bányaasszonynak. E háromszögön belül aztán, — különösen most a nyári hónapokban — hullámzik, rajong. éled, páváskodik szenved és szeret, gyülöl és pajzánkodik a bubifrizurások vidám serege merészen „Kniefrei" és hangosan szines lenge öltözetben. Igy aztán lassankint feledésbe merül a várost elöntött vizáradat, mely épugy megzavarta a lelkeket mint a bár körültekintéssel és humánus megértéssel keresztül vitt szanálás, de a meleg még is szomoruságot, bánatot és elkeseredést hintett az aratás reménytkeltő sezonjába. És mind e sok zürzavar közepette bevonult a müvészet Tarjánba; megérkezett Miklósi mester...Ki is Ő voltaképen?! Szekszárdon született, a fővárosban küzdött és tanult festészeti főiskolákban; Olaszország derüje aranyozta be müvészi lelkét és Hollandiában aratta első, nagy sikereit. Sokat bajlódott az élettel, erősen viaskodott s lelke hányódott a sikerek és meg nem értés és a részvétlenség polusai között; de szivében lobogott eloltthatatlanul a müvészi törekvés; a sok tanulmány, a természet imádata és titkainak fürkészése után mintha rátalált volna önmagára s mely intellectusa rávezette a portrait festés terére, miután csodálatos és kitartó energiával neki feküdt a müvészi munkának s éppen hollandiai sikerei után érezte meg, hogy ezernyi viaskodásai révén megérkezett teremtő geniuszának sugallatára az igazihoz.

Az arcképfestőknek, eltekintve a modell kedvező beállitásától, a rajz biztosságától, a szin és árnyalat müvészies helyes optikai hatásától még egy elsőrangu képességgel kell birniok: psychologia ismeretekkel. Jól tudja azt Miklósi, hogy a modern ember álarccal jár s ha öntudatlanul, belső motivumok behatására félrecsuszik az álarc megjelenik az igazi arckifejezés, mely hiven tükrözi vissza a charactert. A jellegzetesnek talált charactert leirni szavakkal a legválasztékosabb jellemrajz irónak is nehezen sikerül; a festő, ha felhatolt eddig a magaslatig megörökiti a hindu jellegzetes mondást, odakiáltván: „Ez vagy te."

Miklósi mester nem először van Tarjánban. 14 évvel ezelőtt már bejárta a bányavidéket, elmerengett Róna erdős hegyein, Inaszó völgyében, a volt bányatelepek romjain, kitárta előtte szépségeit a Zagyva és Budavölgye s megragadta müvészi érzéseit a tarjáni Rigi kő képe az alatta elterülő Károlyaknai hányó kékesen felcsapó apró lángnyelveivel, a tövében nyüzsgő szenes leányok és fiuk csoportjaival.

És most ujból városunkban időzik, megférfiasodva, az élet nehéz küzdelmeiben megedzve, ideák és festőmüvészi gondolatokkal szaturált érzékeny lelkének ujabb és ujabb vivódásaitól megreszkedtetve, mint egy modern Prometheus ivadék, kinek gyökere mélyen nyulik le az általános emberiben s lelkes, szép müvészies feje a tarjáni regiok magasságában ábrándozik el megoldatlan problémák keresésében s azok müvészi reproductioiban merül el naphosszakat, szünetlenül, szakadatlanul; és könyörtelenül hajtja, üzi ezt a páratlanul buzgó, müvészi forrongásu lelket olyan hangulatok árja, melynek fel-fel lobbanó villanásai pom-

Közegészségügy. Fertőző bejelentve 79, ebből meghalt 4. Tüdővészből bejelentve 32, ebből 14 meghalt. A várm. kórházban volt 428 beteg és 337 elmeteg, visszamaradt ápolásban 440. Az anya és csecsemő védő intézetben 39 anya, 12 csecsemő, Salgótarjánban 202 csecsemő jelentkezett. A ker. egészségügyi főfelügyelő a szécsényi járásban nagyobb mulasztást nem talált, ellenben, **Salgótarjánban a tejtermékek 75%-a hamisitva van.** A vármegyében van 217663 lélek. Élve született 1509, elhalt 925.

Közgazdasági ügyek. Az időjárás junius hóban tulnyomó részben borult, hüvös szeles volt zivataros felhőszakadásszerü esőkkel s helyenkint jéggel, a valódi nyári időjárás jelleggét teljesen nélkülözte.

A rendkivül kedvezőtlen időjárás a gabonafélék beérését nemcsak hogy erősen hátráltatta, hanem azokban igen nagy károkat is okozott, amennyiben a termányeket ugy minőség, mint mennyiségileg is megrontotta.

A repce aratása nagy nehézségek között befejeztetett, de annak betakaritását és csépelését a folytonos esőzés majdnem lehetetlenné tette, ugy hogy sok helyen a termés jó része el is pusztult a beérkezett jelentések alapján a várható termés k. holdanként 4·6 q.

A buzavetések igen szépen fejlődtek, de a sok csapadék következtében a jobb minőségü földekben megdöltek s a levélrozsda is meglepte, minek következtében a szép terméseredményekre jogosító reményeink nagyon megcsappantak. A remélhető termés k. holdanként 6·5 q.

A rozs szintén jól fejlett, de nagy részben megdőlt, beérését a kedvezőtlen időjárás hátráltatta, ugy, hogy az aratást csak julius elsejével lehetett megkezdeni, várható termés k. holdanként 5·5 q.

Az árpa és zab fejlődésére az idő kedvező volt, ugy, hogy ha az időjárás szárazabbra fordul, még ezekből jó termés várható. A máig beérkezett jelentések szerint a várható termés árpából és zabból k. holdanként 6. q.

Kapás növényeinkre a sok eső már szintén nincs jó hatással, a kukorica sok helyütt megsárgult, megmunkálását nem tudják rendes időben elvégezni, a burgonya általában buján fejlődik, gumóképződése jó, de sajnos a burgonyavész sok helyen fellépett, amit a nedves időjárás nagyban elősegit. A cukor s takarmányrépa buján fejlődik, de már ezekre is kivánatos volna a szárazabb idő.

A mesterséges takarmányok közül a lóhere s lucerna másod kaszálása bő hozamot adna, de a termés renden ázik. A rétek szénatermése nagyrészben megsemmisült, az lpoly kiöntése kiszámithatatlan károkat okozott. A földmivelésügyi kormány az árviz által sujtott Hugyag és Dejtár községek részére egyelőre 300 métermázsa lucerna szénát adott kedvezményes árban. A legelők fünövése bőséges, de nem tápláló.

Gyümölcstermés nagyon csekély lesz.

Városi képviselőtestületi közgyülés.

F hó 21-én tartotta a város képviselő testülete rendkivüli közgyülését, amely nem volt leglátogatottabbnak mondható csupán a szocialdemokrata városatyák vonultak fel. A képviselőtestület felemelte és megállapitotta az urbéres mezőőr fizetését. Kiutalt a külföldi kölcsönből Gyetvay Gézának 10 és Szende Ferencnek 60 millió kölcsönt épitkezéseik befejezésére. Az állandó választmány szigoritott feltételeit el nem fogadó Takács Ferencet és Obrincsák Ernőt kérésével elutasitotta. Pénz hiányában ugyancsak el lett utasitva Rónai, Hochauser és Kacskó. Ugyanezzel kapcsolatban a képviselőtestület megengedi, hogy a kölcsön elhelyezésére bármely helybeli pénzintézet felhasználható, valamint, hogy az 1% folyósitási jutalékot a kölcsön vevő városi tisztviselőknek a város által nyujtott összeg után nem kell felszámitani.

Ezután előterjesztette a városi helyettes főszámvevő az 1924. évi gyámpénztári számadás módositását.

A Tarjánpatak rendezésével kapcsolatban a városi müszaki tanácsnok a vasuti alul és felüljárók létesitése, valamint a patakmeder minőség diktálta pót munkálatok részére 500.000 000 K. póthitelt kért megszavazni.

Erre kipattant a soc. dem. felvonulás valódi oka, mivel Deutscher képviselőtestületi tag azonnal szólásra jelenkezett és személyeskedéstől pártpolitikától fűtött előre irt beszéd keretében megtagadta a póthitelt s inditványozta, hogy a munka beszüntetése mellett azonnal inditson a képviselőtestület fegyelmit a müszaki tanácsnok ellen s vizsgáltassa felül a magyar mérnökegylet által az eddig végzett munkákat. Alátámasztotta ezt azzal, hogy eddig minden városi épitkezés pótmunkával járt. Köntzey Ferenc müszaki tanácsnok azonnal válaszolt röviden s megállapitja, hogy a szóló által felhozott esetekben mindig az épitkezési bizottság s a szakértő ellenőrzése mellett folytak az épitkezések s a bizottság tagjai a tanubizonyságai annak, hogy minden esetben előre nem látható kiadások merültek fel. Igy a fürdőnél oly falakat kellett egészben kicserélni, amelyek kicserélése eredetileg nem szükségeltetett, a csatornázásnál a jóknak tudott vascső hálózat jó részét kellett a felbontásnál pótolni, a patakmeder alja mértékü beiszapolást mutatott s lazasága erősebb alapfalakat indokolt. Az illemhely külső csinja pedig megköveteli a kevés többmunkát. Egyébként áll a felülvizsgálat elébe és örülni fog annak. Utána Szántay István képviselő testületi tag világositotta fel a munkás képviselő testületi tagokat, hogy a Deutscher javaslatára megvonandó póthitel a patak munkálatok azonnali beszüntetését eredményezné, amit egy munkás vezér komolyan nem kivánhat, hiszen 200 munkás embernek kenyérnélkül maradását jelenti. Inditványozza, hogy a póthitelt szavazza meg a képviselő testület, a végzett munkák felül vizsgálatát pedig ettől függetlenül is meglehet ejteni. Éles szavakkal kelt ki az ilyen meglepetésszerü támadások ellen, amelyek csak hangulatkeltésből, pártpolitikából és személyeskedésből származnak s mint a megjelentek pártállása mutatja előre, alaposan meg lévén szervezve.

Dr. Tibor ügyvéd az ellentétek kirobbanását tompitani óhajtja s felhivja a pártokat, hogy zárják ki a teremből a pártpolitikát, Magyarország érdekében.

Liptay B. Jenő gyárigazgató erélyes szavakkal kelt ki Deutscher javaslata ellen bebizonyitva, hogy az épitkezésekért nem csak a müszaki tanácsnok, hanem a vele együttműködő épitési bizottság, polgármester, városi tanács, és képviselő testület is felelős s igy akkor mindenki ellen fegyelmit kellene elrendelni. Felülvizsgáltatni sincs értelme a végzett munkát, hiszen az az állami kulturhivatal állandó ellenőrzése mellett folyik s egy állami szerv. önmagát nem fogja felülvizsgálni.

Dr. Varga városi főügyész inditványozza, hogy a szervezési szabályzat értelmében Deutscher inditványának második részét a közgyülés ne tárgyalja, mert nem volt előre irásban benyujtva.

A szavazás elrendelése előtt Deutscher inditványát visszavonta, miután saját pártja is belátta, hogy csak munkás társaik sinylenék azt meg.

Több kisebb jelentőségü ügy letárgyalása után az izgalmas ülés véget ért.

Hirek és különfélék.

A Trianoni Békekötés.

1920 junius hó 4.-én délután négy órakor volt. Nemzetünknek országunknak államunknak halálnapja volt ez. A Magyar Társadalmi Egyesületeknek Szövetsége mozgalmat inditott, hogy e nap a naptárakba gyászkeretbe helyezetten álljon és legyen mind addig amig a régi történeti határokon nem leng a magyar trikolor. Mi még azt is hozzá tennénk, hogy az összes középületeken iskolákon gyászlobogó lengjen és hirdesse az uj párisi Mohácsot. Az iskolákban Trianonról kellene ezen a napon részletesen beszélni a gyermekeknek.

Köszönetnyilvánitás. Az Országos Stefánia Szövetség helybeli intézete ezuton is hálás köszönetét nyilvánitja a nemes szivü adakozó, Billeter Tivadar acélgyári tanitónak, aki három teljes rend férfiruhát, köztük egy egész ujat és 6 pár férficipőt adományozott a szükülködőknek 1500000 korona értékben. Ezuton sikerült elérni, hogy egy családfentartó férfi, három gyermek édesanyjával törvényes házasságra lépett. Ime az anyagi áldozatkészségnek mily szép erkölcsi sikere is.

A fürdés áldozata. Az égen napról napra fényesebben és tüzesebben ragyog a nap. Az ember már szinte kivánta és óhajtotta a derüs szép időket amely mégis csak türhetőbb mint a folytonos esőzés. A nagy hőségben a friss hideg viz üditőleg hat az emberre. Mi tarjániak rendelkezünk csinos, kellemes, higienikus uszodával. A vidékieknek azonban csak a patakok és tavak medrében csörgő és hullámzó viz nyujt némi enyhülést. És a nyilt szabadtéri fürdőzés sokszor veszedelmes. Ereszvényből jön a szomoru hir, hogy egy kőbánya munkás, aki épen esküvőre készült a déli munkaszünet alatt az ott lévő tóban fürdőzött. A hideg vizben görcsöket kapott s megfulladt. Mindenkit óva intünk, hogy tartózkodjék a nyilt szabadtéri fürdőzéstől különösen a tavak mentén, mert nem tudhatja, hogy a néhány pillanatnyi élvezetért, amit a hűs habok nyujtanak nem-e életével kell érte megfizetnie.

Köszönetnyilvánitás! Mindazoknak akik felejthetetlen jó atyánk elhunyta alkalmával fájdalmunkat részvétükkel enyhiteni szivesek voltak, ezuton mondunk köszönetet. Özv. Hulik Andrásné és gyermekei.

Gyermekpásztor szerencsétlensége. Városunk közelében a leglátogatottabb kiránduló hely Vizválasztó, ahol a Salgótarjáni kőszénbánya Részvénytársulat villamoserőmüveinek központja áll. A kis telepnek nagy szenzációja van. Géczy Imre ötödik osztályu elemiiskolai tanuló a főgépész borjuját legeltette. A fiatal jószág egy óvatlan pilanatban ugy megrugta a gyermeket, hogy a gégéje megrepedt. Sulyos sérülésével a bányatársulati kórházban ápolják.

Térzene. Városunk polgármestere a város közönségének nevében megkérte a bányaigazgatóságot arra, hogy a kitünő bányazenekar hetenkint egyszer tarthasson térzenét a főtéren. Az igazgatóság készséggel tett eleget, a város kérésének s jul 10-én (szombaton) este meg is kezdődött a térzene, mely általános örömet keltett a városban. A második alkalommal (17.-én) már óriási közönség hallgatta végig a nivós hangversenyt, mely a nagy városok levegőjét varázsolta ide. A klasszikus szépségü előadást élénk figyelemmel hallgatta nemcsak az egyszerü nép, hanem az intelligencia is, amelynek módjában áll gyakrabban is hallani. Nagyszerü gondolat volt e térzene megvalósitása, mert hiszen városunk közönségének ama része is élvezheti a szép nyári estén ezt a müvészi zenét, amelynek nincs módjában a zárt termek előadásait meghallgatni. Gábriel karnagynak komoly, méltóságteljes dirigálása méltó a szép előadáshoz, melyet a közönség lelkesen meg is tapsol. Kár azonban, hogy a főtérnek kissé mélyebben fekvő, középső részén ül a zenekar s igy a körülötte elhelyezkedő közönség felfogja a hangot, melyet a távolabb állók igy alig hallhatnak. A közönség kéri a város vezetőségét, hogy a lehetőséghez képest segitsen e hibán, amit Gábriel karnagy is megállapitott.

A nagyvaróna katholikusok hitélete, vallásossága a régi legendaszerü szépségekkel bővelkedik. A közelmultban renováltatták kicsiny templomukat. Angyal István templombiró, a templom gondnoka nagy szeretettel és lelkesedéssel csinositja disziti az évszakoknak megfelelőleg „Szent András"-ról nevezett kedves kis templomot. A hivek közül Laczkovics Sándor a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat erdészeti alkalmazottja és családja egy gyönyörü szép mise könnyvvel s többféle egyházi fölszereléssel ajándékozta meg a templomot. A tett önmagában mondja a dicséretet. Jól esik hallanunk azt, hogy a katolikus hivek a mai nehéz viszonyok mellett is áldozatrakészek. Isten áldása legyen felettük.

Gyermekelőadás Pálfalván. A pálfalva bányatelepi kisdedóvó növendékei f. hó 11-én vasárnap délután remekül sikerült előadással viditották fel a kaszinó nagy termét zsufolásig megtöltő könségét. A szemeket elboritották az örömkönnyek, midőn látták az alig 4—5 éves csöppségek természetes, minden lámpaláztól mentes mozgását a szinpadon s a pici kis szájak dialektusával, de hibátlanul előadott prológust, páros jelenetet szinmüvet, irredentizmust az ő mesealakjaikkal, az angyallal, tündérekkel törpékkel élénkitve. Majd felállott 12 párocska, a kislányok magyar ruhácskákban, a fiucskák lobogós ing, nadrág, fényes gombu mellény, árvalányhajas pörge kalap és sarkantyus csizmácskában és a csárdás hangjai mellett eltáncolták a körmagyart, utána a csárdást oly tökéllyel, hogy igen sok tánciskola felnőtt növendékei megirigyelhették volna. A közönség hosszu, frappáns tapssal jutalmazta meg a kis táncmüvészeket, kik az elismerést ismétléssel köszönték meg. Volt még ezenkivül jól sikerült élőkép, a kis Tóth Magduska bucsuzója s a közönség egy közel két órás, ritkán látható, élvezetes előadás emlékével távozott. Bár valamennyi szereplő minden tekintetben helyt állott magáért, mégis ki kell emelnünk Odorinszky Icuka játékát, ki az angyal szerepét ugy az irredenta szinmüben, mint az előképben korához képest csodálatos komolysággal és hüséggel játszotta meg. Az elismerés pálmája Schubert Magda óvónőt illeti meg, ki az előadás betanitásával és rendezésével bámulatos eredményt ért el s kinek ez uton is őszintén gratulálunk. Az előadás után a kis óvodások szülei szomoru szivvel mondották egymásnak, hogy ilyen előadást sem látnak egyhamar, mert a bányatársulat a kisdedóvót beszüntetni óhajtja. Talán a község a bányatársulattal karöltve módot fog találni arra, hogy ezen kulturális intézmény áldásos müködése továbbra is fennmaradjon.

Védekezzünk a burgonyavész ellen. A burgonyavész (Phytophtora infestans) burgonyatermelésünket, a tartós esős időjárás következtében sulyosan fenyegeti. Nem tudjuk elég nyomatékosan felhivni a gazdaközönség figyelmét arra, hogy ezen betegség terjedése ellen mielőbb védekezzék és a katasztrofális veszedelmet háritsa el. A burgonyavész olyan rohamosan és erővel támadja meg a termést, hogy nehány nap alatt tönkre teheti. Épen ezért a védekezésnek sem szabad késnie egy pillanatot sem. Védekezni permetezéssel lehet ellene. Még pedig vagy 2 százalékos bordói lével, vagy a „Burgol" nevü rézporral porozva védekezhetünk ezen betegség terjedés ellen. A permetező oldatot igen könnyen felkészithetik otthon száz liter vizben feloldanak két kg. rézgálicot és ehhez hozzákevernek két kg. égetett mészből készült oltott meszet.

---

pásul characterizált férfi és női egyéniségek kitünő megörökitésében magasztosulnak fel.

Az acélgyár vezető egyéniségének meghivására sikerült őt városunkba csalogatni, nehezen bár, de a müvész vágyódó lelke egykori itteni tartózkodásának emlékétől hajtva örömmel utazott ide.

És a jól berendezett müteremben már életre kelt pastellban és olajban a főmérnök derült, jóságos arca, mely arcképnek leleplezési ünnepélyén a „Munka" tudósitója is melegen emlékezett meg, nemes vésetü müvészetnek nevezvén el a kitünő portráit; majd ihletett megértéssel lett megörökitve a főtanácsos, igazgató férfiasan szép intelligens feje, rövid időre szabadban készült el a patriarchalis korban levő volt nagyemlékü acélgyári igazgató, e sok érdekes férfifej után az érdeklődők elfoljtottan lesték a pillanatot mikor az első női arc képmása elevenedik meg a szines kréta alatt; és az elragadtatás kifejezése ült ki minden arcra, mikor lázas, mégis gondos és biztos kézzel elevenedett meg tarján asszonyainak egyik legnemesebb arcu egyénisége pompás beállitásban, könnyed magatartásban hangosan és nemesen kibontakozott szinpompában, olyan characterikusan megelevenitett megnyilatkozásban, hogy a szemlélők csoportjának lelkéből önkénytelenül tört ki a dicséret.. Isten hozta Miklósi Mester !! Érezze magát jól városunkban. Gondoljon szeretettel első itteni időzésére; keresse fel régi, kedves harmonikus szépségben és nyári pompában diszlő vidékeit a városnak s ha sok munkái közepette kissé elfáradva pihenni Szekszárdra vonul kedves családja körébe minden reménységünk meg van arra, hogy a szinpompás melankolikus őszi hangulat ide fogja csalni ujolag városunkba s első szerelmének a természet imádatának átadva lelkét, már nemcsak az embert, de környező világát az örökké szép, minden jelenségében izgatóan titokzatos természet gyönyörüségeit is meg fogja örökiteni.

Itt a példa kövessétek A mult számban megigértük, hogy közölni fogjuk azon nemes adakozók neveit, akik a helybeli róm. kath. olvasókör székházának felépítéséhez anyagilag hozzájárultak. Lássa Salgótarján keresztény társadalma, hogy kiknek a példáját kell követni, ha azt akarják, hogy itt a trianoni szégyenhatár közelében erős pillére legyen e sokat szenvedett csonka hazának. Érdeklődésünkre a kör vezetőségétől megtudtuk azt, hogy ujabban Dr. Varga Kálmán 8 millió, Schlatner Károly 1 millió, Wabrosch Béláné 1 millió, Topfel Antal 500 ezer, Rendőrség 400 ezer, Fischer Ferenc 300 ezer, Krajer Andor 250 ezer, Légrády Béla 200 ezer Seifert N. Ózd Baranyay Miklós, Dr. Visnyovszky Rezső 100—100 ezer, Porázik György, Kósa Joahim 50—50 ezer koronát adományoztak. Több lelkes keresztény nagyobb adományát havi részletekben törleszti. Ezek neveit valamint a vidéki adakozókat a gyüjtés befejezése után lesz módunkban közölni. Példa van, kövessétek!

Örömhir. A keresztény nemzeti sajtót a közelmultban mély csapás érte, mert megszünt s eltünt a közélet teréről egy bátor szókimondó, intranzigens lapja a Szózat. Most azonban örömmel jelentjük, hogy a lap Kádár Lehel szerkesztésében föltámadt ujra, megindult s teljesiteni törekszik a nemzeti ideálokat amelyért minden igaz magyar küzd az igazság a jog az emberszeretet, a hit és az erkölcs fegyvereivel. Felhivjuk tehát, városunk t. közönségét, akik a Szózat táborába tartoztak, hogy kedvenc lapjuk bekopogtat ajtaikon, ha előfizetéseikkel sietnek támogatni. Előfizetési ára egy hónapra 40.000 korona.

Mikszáth Kálmán a Palócföld örökéletü mesemondója, Nógrád vármegye nagy irófiának müveit rendezik most sajtó alá. Mikszáth könyveinek rendelői hozzájárulnak ahhoz a remek gondolat megvalósításához, hogy vármegyénk eme szellemi kiválóságának szobra létesülhessen. Valóban örvendetes tény lenne, ha Mikszáth Kálmánnak mielőbb szobrot állithatnánk vármegyénkben. Ehhez csak az kell, hogy könyveit megrendeljük és vásároljuk.

Ébredő gyülések. Vasárnap 18-án ismét hangos volt Salgótarján és vidéke az ébredő mozgalomtól. Nem csak helyben, de vidéken is a legszebb sikerrel folytak le a gyülések, amelyek az ébredő gondolat ujabb, hatalmas térhóditásáról tesznek bizonyságot. A gyülések sorozata Salgótarjánban kezdődött délelőtt 11 órakor, amidőn a rom. kath. olvasókör udvarán Köntzey Ferenc alelnök megnyitotta a gyülést. Csodálatosképen a gyülés résztvevőinek legnagyobbrésze a munkástársadalomból toborzódott, akik innen várják sorsuknak jobbra forditását. A gyülés első szónoka Anka János „A Nép" volt főszerkesztője, Magyarország egyik legnagyobb publicistája volt, aki hatalmas fölépitésü beszédben mutatott rá a hazai nyomor gazdasági alapjaira, idegen nagytőkének minden időkben és minden körülményekben átmentett erejére, amelyet nem tudott megtörni a háboru, a kommun, s az infláció sem. Rámutatott Németország helyzetére, ahol a romló valutát értékekbe fektették s ma ott a legnagyobb a gazdasagi konsolidáció. Utánna Rákoczy Béla az ÉME központi igazgatója mondott szokásszerü mély gondolatokból formált izzó tüzben égő beszédet. Minden mondata égetett, gyujtott s a szertehulló szikrák föl-föl lobbantották az emberek lelke mélyén szunnyadó érzéseket. A zsidóság elterjedéséről szólott, a magyar alsó néposztályok nyomoráról, boldogtalanságáról, amelyből ki utat, szabadulást az ÉME. programjának becsületes végrehajtása jelentene. A két beszédet gyakran szakitotta meg a tetszés zaja s szinte föl-föl szakadt a keblekből a sóhaj a jobb a szebb programhoz való ragaszkodás ohajától. A jól sikerült gyülés után a hallgatóság elárasztotta a központi küldötteket panaszokkal és kivánságokkal, amiket azok szeretettel és jóakarattal jegyezgettek utbaigazitást adva minden irányban. Délután 3 órakor Mátranovákon volt látogatott gyülés, ahol Gáspár Béla központi kiküldött tartott mély értelmü s a munkásság gondolatköréből vett témáktól telitett beszédet. A beszéd hatása alatt megalakult az ÉME Mátranováki helyi csoportja, amelynek elnökségét Szőke Pál jegyző vállalta s egyszerre több mint ötven tagot iratkozott be. Karancskesziben Anka János tartott nagyhatásu beszédet a propaganda gyülés keretén belül s itt is a legnagyobb lelkesedéssel alakult meg a helyicsoport élén Huszár János biróval. Mátraszelén diadalkapuval, zenével várták Rákóczy Bélát aki a hatalmas tömeg előtt fejtegette Mátraszele község ragaszkodásának jelentőségét a vidék politikai alakulására. A gyülés óriási lelkesedéssel vállalta a harcot a nemzetközi demagógia ellen s fogadalmat tett ujból a harc vitelére. Szóval ugy látjuk ébrednek mindenfelé.

Salgótarjáni cserkészek a nemzeti nagytáborban.

A cserkészmozgalom ami városunk falai között régi, nagy multra tekinthet vissza.

A mi jó palóc fiaink lelkes szivvel állottak a liliomos zászlók alá, hogy a hazának hű odaadó, sokoldalu munkásaivá képezzék ki magukat.

Két csapatunk is van. A Bányatársulati „Király" és az acélgyári „Mátra." S most amidőn a magyar cserkészek vándorlogatott csapatai országos találkozóra, nagy nemzeti zsemboréra gyültek össze Budapest mellett városunkból fölrándult és részt vett a Bányatársulati 145. számu Király csapatunk is. A fiuk tudósitást küldtek nekünk táborozásuk szinteréről. Levelüket örömmel közöljük...

„Mélyen Tisztelt Tekintetes Szerkesztőség. Tudom, hogy érdekli mindnyájukat, hogy mit csinálhatnak a mi fiaink a nemzeti nagy táborban, azért röviden leirom a nagytábori életet.

13-án indultunk az 5 órai vonattal és d. e. 11 órakor már Budapesten tul a Duna balpartján elterülő megyeri dombokon voltunk. Izzó meleg nap volt. A fiuk szemei tüzben égtek és valami földöntuli öröm tükröződött le arcukról. Már egy km-nyire látszott a tábor főárbóca és rajta lengett a magyar zászló, mely oly improzáns büszkeséggel tündöklött a körülötte lobogó tiz idegen nemzet zászlószinei között mintha csak hirdette volna a szellők szárnyain" zászlónk szine piros-fehér-zöld. „Ujra mienk lesz a szent magyar" föld. Gyorsan lepakoltunk s rövid pár perc mulva már a táborban voltunk.

Amerre nézünk a cserkészfiuk tömege nyüzsög, mozog. Mindenki dolgozik. Apró cserkészfiuk nagy hátizsákkal, hosszu botokkal járnak-kelnek, Megindul az államalkotás nagy munkája. Az első négy nap a mi táborunkban is szorgos munkával telt el. Pár perc alatt felépitettük a nagy 30 személyes táborunkat, illetve sátrunkat, majd hozzáfogtunk a konyha felépitéséhez. Másnap már állt a szép nyirfakapu. A tábor közepén áll az egyszerü kereszt, mely előtt imáinkat szoktuk végezni s rajta pedig tövisből fonva egy térkép ami álmunk. „Nagy Magyarország."

A főárbóc alatt áll a harangláb két haranggal, Az egyik a mienk salgótarjániaké, mely még most is hirdeti az Isten dicsőségét és hiv minket imára, de majd néhány nap mulva már otthon a mi városunkban fogja érchangján dörögni és zengeni a rá irt szózatot:

„E harangnak telhökön átható érchangján könyörgő és bizó lélekkel kiáltjuk Hozzád itt a trianoni határon az igazságtalan békében megrabolt és meggyötört megyarság jajszavát: nem, nem, soha."

Oly jól esik ez nekünk Királyoknak, hogy a mi harangunk is itt van imára zugó ágyumuzsikája, mintha csak azt mondaná: folyton-folyvást „Csonka Magyarország nem ország Egész Magyarország menyország."

A mellette levő másik harang egy alföldi református templom nagy harangja nagyszerü simphoniába olvad a mienknek a harangjával.

S ahogy bámuljuk a mienket még a következő sorokat olvashatjuk rajta. „Ezt a harangot az Isten dicsőségére Szüz Máriának, Magyarország védasszonyának tiszteletére öntette közadakozásból a sslgótarjáni róm. kath. egyházközség az 1914—1918 évi világháboruban felhasznált harangjainak pótlására az Urnak 1926 évében. Öntette Szlezsák László harangöntő Budapesten.

Életünk tehát kellemes. Ima, dal, munka, játék, torna változatosságából áll. Jól érezzük magunkat s 27-én este a 11 órakor érkező vonattal térünk haza...

Mindnyájukat üdvözöljük szeretettel a 145-ös Királyok."

A mi cserkészeink beszámolójához kiegészitésül még a következőket füzzük:

A megyeri nagy cserkésztáborban 200 magyar cserkészcsapat volt 7000 taggal s tiz idegen nemzet is képviseltette magát egy-egy cserkészcsapattal.

A világ főcserkészének Baden Powell-nek a helyettese, aki jelen volt a mi cserkészeink Thermopilei találkozásán s erőmérkőzésén, látva a mégyeri cserkésztábor berendezését fiainknak ügyességét, meghatódottan könnyes szemekkel fejezte ki reánk, valóban fölemelő, buzditó és villanyozó véleményét. A magyar cserkészek nemcsak természetszerető s játékoslelkűek, hanem főjellemvonásuk az a dacos büszkeség s titokzatos felkészülődés, valami fönséges tettre, melyet az igazságtalanul földarabolt haza parancsol.

A tábor X. kerületből állt s a X-ik kerületben az é. nyugati irányban tanyáztak a Királyok a mieink, akik a különféle versenyekben győztek tábori főzésben, gulyáskészitésben a 7-ik, kézügyességben pedig az első helyre jutottak.

Vasárnaponként a főtéren Sik Sándor kegyes tanitórendi áldozópap bpesti főgimnáziumi tanár táborparancsnok tartott Istentiszteletet éslélekemelő beszédeket.

Városunkból számtalan sok szülő és érdeklődő kereste fel cserkészeinket Horváth László róm. kath. lelk. és Fekete Gyula áll tanitó pedig többször is meglátogatták a mi fiainkat.

Hazajövetelük alkalmával legyünk ott minél számosabban az állomáson, hogy megéljenezhessük városunk cserkészeire fényt hozó Királyainkat.

Nemzeti zarándoklat Mária Zellbe és kirándulás Salzkammergutba. A Katholikus Népszövetség tagjai részére az idén augusztus 20.-án nemzeti zarándoklatot rendez Mária Zellbe. A zarándoklat tagjai utközbe Bécsvárosát is meg fogják látogatni, hol az osztrák kath. népszövetségi és Ker. Szocialista Szervezetek fogják fogadni. Megtekintik Bécsváros nevezetességeit és innen indulnak Mária Zellbe, ahol két napi tartózkodás után visszaindulnak Magyarországbe. A zarándoklat résztvételi dija: I. osztályra 1,400.000, II. osztályra 1,200.000, és III. osztályra 660.000 korona. Ezekben a dijakban benne van az utazási költség és teljes ellátás az I. és II. osztályu utasok részére. A III. osztály utasai mindenütt reggelit kapnak és Bécsben teljes ellátást. Csak Mária Zellben és az uton kell magukat élelmezniök. A népszövetségi iroda most küldte szét a vidéki szervezeteihez a körlevelet, amelyben az összes népszövetségi tagokat és érdeklődőket meghivja a zarándoklatra. A máriazelli zarándoklatból kiválik egy társaság, amely Salzkammergut megtekintésére indul. A legváltozatosabb és legszebb városait és fürdőhelyeit nézik végig a Salzkammergutnak Részvételi dij: melyben benne foglaltatik a máriazelli tartózkodás költségei is, teljes ellátás és az összes vasuti és autóköltség II. osztályu utas részére 3,760.000 korona, a III. osztályu utas részére 2,950.000 korona. Jelentkezéseket elfogad a Katholikus népszövetség központi irodája: Budapest, IV. ker. Ferenciek-tere 7. III. lépcső II. emelet 9.

Mozgószinház. Mint értesülünk ma és vasárnap a „Flórenzi hegedüs" c. hires film kerül bemutóra Conrad Weit szereplésével. Az „UFA" filmvállalat most harmadszor hozta müsorra e gyönyörü darabot, mely iránt nagy az érdeklődés.

A magyar közoktatás számokban. A Magyar Statisztikai Szemle most megjelent számában Asztalos József érdekes statisztikai adatokat tartalmazó cikkben számol be közoktatásunkról. Közli a tanintézetek, tanerők és tanulók számát iskolafajonként az 1920/21. tanévtől az 1924/25. tanévig és igy a mai Magyarország közoktatásáról nyujt elsőizben öt évre visszatekintő képet. Adataiból kitünik, hogy tanintézeteink száma valamennyi iskolafajnál fokozatosan növekedett, a tárgyalt öt év alatt a köpzőintézetek és középiskolák, továbbá a főiskolák kivételével, melyek közül néhány jogakadémia és hittudományi főiskola beszüntette működését. Ugyancsak emelkedett évről évre a tanulók száma is és pedig csaknem valamennyi intézetfajnál. Kivételt ebben a tekintetben csak az elemi iskoláknál látunk, melyeknél 1923/24. óta csökkent a tanulók száma, minthogy a születéseknek a háboru alatt megfogyatkozott száma ekkor kezdte éreztetni hatását, továbbá a főiskoláknál, minthogy ezek hallgatóinak száma több ok (az átmeneti növekedés megszünte, a nehéz szociális viszonyok, a numerus clausus) közrehatása folytán szintén 1923/24 óta csappant meg. Ami a tanerők számát illeti, az emelkedés itt már nem ily egyöntetü, minthogy ezek sorában a létszám csökkentés a legtöbb helyen erős rést ütött. A nyujtott vázlatos kép áttekintése is következtetni enged arra, hogy a mai Magyarország közoktatása jelentékeny kulturális erőt képvisel és a biztató fejlődés jeleit viseli magán.

Hirdetmény. A kisterenyei v. urbéresek 21 k. hold csere erdeje, mely szakbecslés alapján 272 ürm. hasáb tüzifára és 38 ürm. dorong tüzifára van becsülve 8.836.000 kikiálltási ár mellett 1926 évi augusztus hó 17-én d. e. 9 órakor Kisterenye községházánál szóbeli árverés utján a legtöbbet igérőnek el fog adatni. Kitermelési határidő: 1926 év vége. Az erdő távolsága a vasuti állomástól 3 km. van. Részletes árverési feltételek az urbéres elnöknél és a salgótarjáni m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők. Salgótarjáni járás főszolgabirája.

Kárpátegyesületi tagok figyelmébe. Ezuton értesiti az egyesület tagjait, hogy közbejött akadályok miatt a Karancsra tervezett f. hó 25-iki kirándulást későbbi időre halasztja el.

Bezárták a rozsnyói magyar főgimnáziumot. Bizonyára sokakat érdekel Rozsnyó városa, hiszen katolikus egyházi szempontból ezen város püspökségéhez tartozunk, továbbá vannak sokan, akik a jóhirü premontrei (fehérpapok) vagy az evangelikus főgimnáziumban jártak iskolába. A premontreiek gimnáziumát már régen bezárták s az evangélikus intézetben folyt a tanitás magyar nyelven is. A cseh kormány a magyar szellemü városkában lezáratta a magyar nyelvü gimnáziumot, melyben utóljára érettségizett ezidén a magyar ifjuság. Gyászkeretes vezércikkben emlékezik meg ezen szomoru eseményről a „Sajóvidék" c. rozsnyói jól szerkesztett, magyar lap, mely felemeli tiltakozó szavát a kisebbség nevében ezen galód merénylet ellen. A magyar kultura romjain akarják felépiteni azt a mondvacsinált cseh kulturát, melyből csak a háboru alatt kaptunk izlelitőt, amikor megállapitottuk a térképrajzolás müvészetét, melyben a nagy cseh birodalom határát a Mátra képezte. Arulás, gyávaság stb. mind a nagymüveltségü cseh nemzetnek a sajátsága s nyugodtan várunk, mert ahol csak ilyen gyenge pilléreken nyukszik az épület, elég egy kis földrengés s a tákolmány összeomlik.

Halálos baleset. Varga Gyula forgácsi aknász 6 éves kis fa játszásközben a padlásra ment, hogy a szomszédok által, elég könnyelmüen a padlásra felszerelt hintát megnézze. A padlás ajtót valamelyik gyermek becsapta s az ajtó mellett álló kis fiu a feljáró lépcsőkre zuhant, ahonnan a földre esett. A szülők kérésére azonnal a gyermekhez sietett Dr. Soltész főorvos, aki a gyermeket a kórházba szállittatta, ahol az agyrázkódás tüneteit állapitotta meg. 6 napi szenvedés után a gyermek meghalt. Az értelmes kis fiu halála nagyon megrenditette a szülőket.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában
Amen.

Úri házaktól
mosást
vállalok.
Cim: A KIADÓBAN.

Jó forgalmu helyen nagy üzlethelyiség raktárral, pincével esetleg lakással is bérletbe adó. Cim: a kiadóhivatalban.

Két szoba konyhás lakás esetleg üzlethelyiséggel kiadó. Magános udvar!!!! Cim: A kiadó hivatalban.

Ötszobás lakást, esetleg vidéken is keresek. Dr. Samassa. kir. körjegyző Salgótarján.

E heti nyilt piaci árak. Zöldség kg. 5.000 K., ugorka kg. 2.000 K., kelkáposzta kg. 4.000 K., tök db. 2—3 ezer K., burgonya kg. 1.000 K., barack kg. 6—8.000 K., körte kg. 4—5.000 K., alma kg. 4—5.000 K., hagyma kg. 3.000 K., tej l. 4.000 K., tejföl l. 14.000 K., vaj kg. 40.000 K., sajt kg. 22.000 K, tojás db. 1.200 K., baromfi párja 25—30.000 K., paradicsom kg. 3—4.000 paprika kg. 15.000 K. szilva l. 4.000 korona.

Felvételek a méhészeti szakiskolába. A m. kir. földmivelésügyi miniszter az 1926/27-ik tanév I-sö évére a gödöllöi méhészeti szakiskolába 20 növendék felvételét határozta el. A felvett tanuló havi 500 ezer koronát köteles fizetni, melynek ellenében teljes élelmezést, lakást, fütést, világitást, mosást és betegség esetén gyógykezelést nyer. Felvételt nyerhet: aki 16 életévét betöltötte, legalább az elemi népiskola VI. osztályának sikeres elvégzését iskolai bizonyitvánnyal igazolja egészséges szervezettel bir. A felvételt kérök szabályszerüen bélyegzett, a földmivelésügyi miniszterhez intézett folyamodványaikat, melyhez csatolni kell: 1. keresztlevelet, 2. iskolai, 3. illetöségi, 4. erkölcsi, 5. orvosi, 6. ujraoltási és végül 7. szülöi nyilatkozatot arról, hogy a szülö a fizetendö dijak pontos beszolgáltatására kötelezettséget vállal a gödöllöi m. kir. méhészeti gazdaság vezetöségéhez legkésöbb folyó évi augusztus hó 1-ig annál is inkább nyujtsák be, mivel az elkésve beérkezett kérvények nem vétetnek figyelembe.

A Szentkorona Szövetség szervezkedése. A Magyar férfiak Szentkorona Szövetségének junius 12.-én tartott országos jelentöségü nagygyülése után megindult ugy a fövárosban, mint a vidéken a szervezkedés. Nap-nap után érkeznek a Szövetséghez belépési nyilatkozatok. A szövetség célja politikai és osztálykülömbség nélkül, de elveik fenntartásával egyesiteni mindazokat, akik az apostoli magyar királyság hivei s a királyság visszaállitását akarják. A szövetség elnöke: Károlyi József gróf, az elnökségben van dr. Czettler Jenö, Ugron Gábor, Hunyady Ferenc gróf, igazgató Keresztes Arthur ny. vkt. ezredes, országos főtitkár Kóródi Katona János volt képviselö. A szövetség társadalmi alakulat, tagjaiul tehát állami tisztviselök is beléphetnek. A szövetség központi irodája Budapest VIII. Scitovszky-tér 2 l. em. van. Hivatalos órák hétköznap d. e. 9—1 és d. u. 4—6 között. Telefon j. 22—61. A szövetség rendes tagjai évi 50 ezer, donációs tagjai évi 500 ezer, alapitó tagjai egyszersmindenkorra 5 millió koronát fizetnek. A központi iroda készségel szolgál felvilágositásokkal, nyomtatványokkal és gyüjtöivekkel.

Egészségügy.

Rovatvezető: Dr. Clementis Kálmán tiszti orvos.

Az 1925. évben Salgótarjánban 30 ember életét oltotta ki a tüdövész; ezekböl 9 egyén a bányatelepeken, 15 a városban és 6 az acélgyár telepen lakott. A tüdövész okozta halálozási arányszám 1925-ben 2 százalék volt (1 ezer lakosra 2 tüdövész okozta haláleset jutott), mig 1924-ben 4—4 százalék és 1923-ban 2—1 százalék.

* * *

Magyarország minden lakósára évente 4 liter 1 deciliter pálinka- és 30 liter borfogyasztás esik. A földkerekségén a legtöbb pálinkát Svajcban fogyasztják (lakosonként és évenként 14 és fél litert), a legkevesebbett Japánban (lakosonként és évenként nem egészen 2 decilitert.) A legtöbb bort a franciák isszák (évente egy lakosra 143 liter), a legkevesebbet a finnek és a japánok (egy-egy lélekre évente alig 1 deciliter.)

* * *

Angliában a legujabb rendelkezések szerint havonta egyszer hatóság felügyelet mellett irják a patkányokat ott, ahol ezek elszaporodnak. Pontos számitások bizonyitják, hogy az érték, amelyet a patkányok Angliában tönkreteszik évente és patkányonként 5 aranykoronának felel meg. Az elmult évben a patkányokozta kárt 15 millió fontra (Kb. 20 billió magyar papirkoronal) becsülik.

* * *

Magyarországon (az 1906—1910. évek átlaga alapján) hatszor annyi gyermek halt el fertöző betegségekben, mint Franciaországban és 2-szer annyi, mint Németországban.

* * *

Élelmiszer-hamisitók már az ó-korban is müködtek. Gyakran fordult elö a kenyérnek gipsszel való hamisitása. Különösen sokat panaszkodnak az ó-kori irók a borhamisitások miatt.

* * *

Minosz király (uralkodott Krisztus elött 2800 körül) Kréta-szigetén épült palotájának romjaiban többek között egy igen tökéletes berendesésü vizöblitéses klozet maradványaira is bukkantak. Augusztus császár Római palotájában a klozetek szintén vizöblitéses rendszerüek voltak. — A vizöblitéses rendszert a legtöbb európai államban csak a XIX. században kezdték alkalmazni.

A salgótarjáni kir Járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság

792/1926 szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Starjáni népbank végrehajtónak Varga Sándorné sz. Ponyi Julia végrehajtást szenvedö ellen inditott végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 3000000 K. tökekövetelés és járulékai behajtása végett a starjáni kir. járásbiróság területén levö Starján rt. városban fekvö, s a starjáni 778 sz. tjkvben A+1. sorsz. 1467/171 hrsz Belsöség 73□öl ingatlanból B 3 alatt Ponyi Julia f.: Varga Sándornét 1/3 részben illetö jutalékára 20000000 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1926. évi julius hó 27. napján d. e. 10 órakor fogják megtartani.

Az árverés alá kerülö ingatlan illetöség a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c 42. §-ában meghatározott árfolyammal számitott óvadékképes értékpapirosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek elöleges birói letétbe helyezéséröl kiállitott letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláirni (1881: LX. t.-c. 147., 150, 170. §§.: 1908:XL. t.-c. 21. §.).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb igéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapitott bánatpénzt az általa igért ár ugyanannyi százalékáig kiegésziteni. (1908:XLI. 25. §.).

Starján 1926 évi május hó 7. nap.

Zelenka Ottó sk. kir. jb. elnök.

A kiadvány hiteléül:
Csomor Mátyás
tkvtö.

323/1926 végrh. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirott biróságí végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a salgótarjáni kir. törvényszéknek 1925 évi 5243/2 számu végzése következtében Dr. Molnár Sz. Dezsö ügyvéd által képviselt Franck Henrik fiai javára 432000 K. f. s jár. erejéig 1926 épi április hó 12 n. foganatositott biztositási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 10000000 kor. fillérre becsült következö ingóságok u. m. üzletberendezés, a Dittrich és Gottsehligg, Hutter József, Weisz Manfréd Galvania Villamossági r. t., Szabó Géza, Hungaria Egyesült Gözmalmok Karczagi telepe Klein L. Márkusz, Schwarcz Sámuel és Hirschler Mór javára is nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a starjáni kir. járásbiróság 1826-ik évi V. 1940' számu végzése folytán 432.000 kor. havi tökekövetelés, ennek 1925, évi julius hó 18 napjától járó 1½% kamatai, ⅓% és eddig összesen 149000 kor. biróilag már megállapitott költségek erejéig Salgótarjánban, a vhtást szenvedö üzletében leendö megtartására 1926 évi julius hó 30 ik napjának délelötti 10 órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezzennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-c, 107. és 103. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérönek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendö ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Salgótarján, 1926 évi jul. hó 9. n.

Török
kir. jbirósági végrehajtó.

Michelin Pneu
gyári lerakat
motor és kerékpár
autófelszerelések legversenyképesebben
Nagy József, Budapest, VI. Andrássy-ut 35.
Telefon: 21—97.

ÖN
biztosan vevönk lesz
Ha
levelezölapon kéri uj árjegyzékünket fényképezö gépek és cikkekröl.
Hatschek és Farkas
Budapest, IV. Károly-körut 26.

Minden adófizetőnek
nélkülözhetetlen!
A magyar adójog kézikönyve.
A munka előszavát irta:
Benedek Sándor
a magyar kir. közigazgatási biróság másodelnöke
Szerkesztették:
Dr. Reszler Sándor
fő v. ügyvéd
Szilágyi Károly
nemzetgyülési képviselő
hites törvényszéki könyvszakértő
Ára: 100.000 korona.
Kapható: Budapesten az „általános kereskedelmi és szervező irodánál", Bálvány-utca 20. fszt. 10. Telefon: 34—63.

Kerékpár,
complett felszereléssel, világhirü gyártmány
1.800 000 korona.
— Gumik, alkatrészek gyári árban.
NAGY JÓZSEF, Budapest, Andrássy ut 34. szám.

Hirdessünk:
A MUNKA
Politikai hetilapban!

TOKAJI
borok
eladására
keresek régi bevezetett
utazót
igen elönyös feltételek mellett. „Serios 92644" jelige Schwarz József hirdetöjébe Budapest, Andrássy-ut 7. sz.

„Izaforin"
Törv. védett 5962 sz. a. szabadalm. cipőimpregnáló folyadék, a modern chemia vivmánya, mert hivatalos bizonylatok igazolják, hogy igy öntve

csak egyszer, csak egyetlen üveg „IZAFORIN" A CIPŐJÉBE, azonnal végleg MEGSZÜNTETI LÁBA IZZADÁSÁT és tartóssá teszi a cipőjét! Nem kell többé naponta ásztatgatni, kenegetni, pepecselnie, még sem lesz büzös és nem törik fel a lába. Megmenekül a bőrkeményedéstől, tyukszemtől, fagyástól és forró nyáron is kellemesen és kényelmesen viseli a legkeményebb cipőjét is.

Vigyázzon a törv. védjegyre.

Magyarországi főraktár: „AGRIA" laboratórium" Budapest, I. Horthy Miklós ut 34. Egy adag (egy pár cipőre) 15.000 kor. Utánvétel 24 ezer kor. Kapható drogériákban, szövetkezetekben, kereskedésekben, gyógyszertárakban.

ÓVÁS! Az „AEROXON" mézes-szalagos légyfogó a szeggel, 20 éve változatlanul a világ legjobb légyfogója. — Hossza 1 méter, szélessége 4 és fél cm. Az utánzatok egy része 65, mások pedig 75—80 cm. hosszuak és ezek egyrésze egy centiméterrel keskenyebb. Az „AEROXON" a legnagyobb hőségben is megtartja 4—6 hétig a fogóképességet és nem folyik le a szalagról. Az utánzatok közül sok lefolyik és már néhány nap után száraz. — Az „AEROXON" jobb, de nem drágább, mint a silány utánzat. Követelje tehát saját érdekében az „AEROXON" légyfogót. Mindenhol kapható. Utánzatot utasitson vissza.

Magyarországi főelárusitó:
Tolnai János Jenő
Budapest, VI. Szondy utca 73.
Telefon: L. 970 30

Salgótarjáni APOLLÓ MOZGÓ heti műsora

Szombat Vasárnap	Kedd	Csütörtök	Péntek
Julius 24. 25.	27.	29.	30.
A florenci hegedüs dráma 7 felvonásban Főszerepben: CONRÁD VEIDT Vadvilág Afrikában	INDIA TIGRISE történet 7 fejezet Kiegészitésül: A havasok királya 4 felvonásban.	Dicsőség, Pénz-Szerelem 6 felvonásban Kiegészitésül Halló Páris	Szünet

kezdete hétköznap este 8 órakor, vasár és ünnepnap délután 4, 6 és 8 órakor.

Nyomatott „A Munka" könyvnyomdában Salgótarján. — Tulajd: Végh Kálmán.